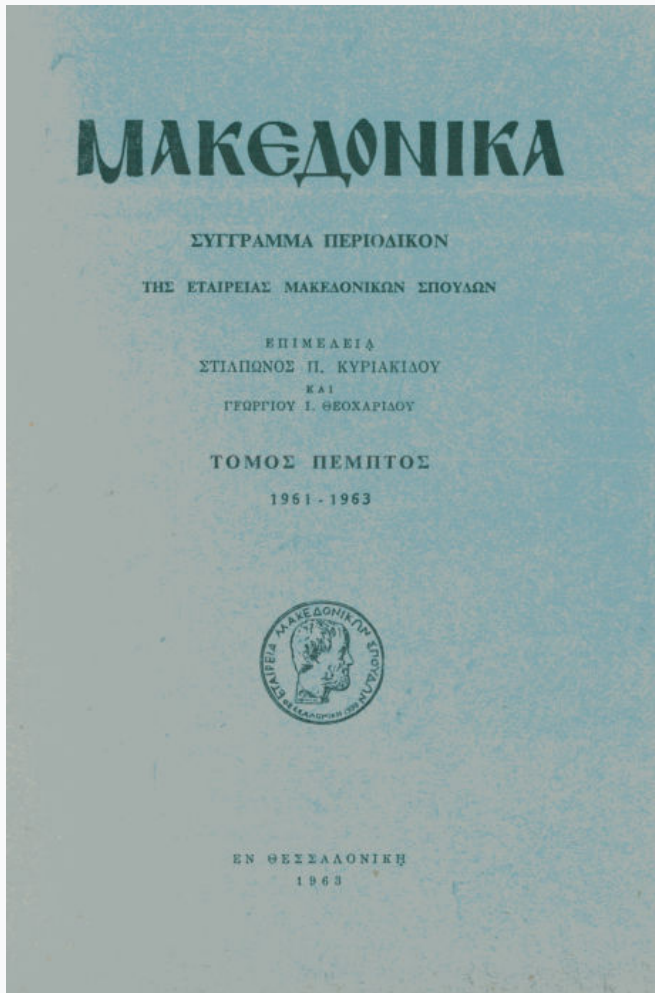

Μακεδονικά

Τόμ. 5, Αρ. 1 (1963)

Χρυσοστόμου Καλαφάτη, μητροπολίτου Δράμας,
Εκθέσεις περί του Μακεδονικού Αγώνος
1903-1907. Επιμέλεια Βασιλείου Λαούρδα.
Πρόλογος Στίλπωνος Π. Κυριακίδου

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.832](https://doi.org/10.12681/makedonika.832)

Copyright © 2014, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1963). Χρυσοστόμου Καλαφάτη, μητροπολίτου Δράμας, Εκθέσεις περί του Μακεδονικού Αγώνος 1903-1907. Επιμέλεια Βασιλείου Λαούρδα. Πρόλογος Στίλπωνος Π. Κυριακίδου. *Μακεδονικά*, 5(1), 547-548.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.832>

τοῦ διὰ τὸν ἔθνικὸν ἀγῶνα, δυσκόλως ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἐπιφυλακτικότητά ἐνίοτε τῶν ἑντοπίων, οἱ ὅποιοι ὑπέκειντο εἰς τὰς κυρώσεις τῆς τουρκικῆς ἔξουσίας.

Ὁ Φλωριάς ὄντως ὑπῆρξεν εἰς τῶν δραστηριωτέρων, ἂν μὴ ὁ δραστηριώτατος, τῶν ὄργανωτῶν τοῦ Ἀγῶνος εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Σερρών, αἱ δὲ δημοσιευόμεναι σημειώσεις του ἀποτελοῦσι πολύτιμον στοιχεῖον διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνος τούτου.

Ὁ ἕτερος τῶν ἐκδοτῶν, ὁ Π. Πέννας, προέταξε διαφωτιστικὴν εἰσαγωγὴν, ἐπέταξε δὲ καὶ σημειώσεις περὶ τῶν μνημονευομένων προσώπων. Πίνακες προσώπων καὶ τοπωνυμίων κλείουν τὴν ὥραίαν καὶ χρησιμωτάτην ἔκδοσιν.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Χρυσοστόμου Καλαφάτη, μητροπολίτου Δράμας, Ἐκθέσεις περὶ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος. 1903 - 1907. Ἐπιμελεία Βασιλείου Λαοῦρδα. Πρόλογος Στίλπωνος Π. Κυριακίδου. Θεσσαλονίκη 1960. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἰδρυμα μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, 38]. 8ον σ. 95, μετ' εἰκόνων.

Μετὰ τὸν μητροπολίτην Καστορίας Γερμανὸν Καραβαγγέλην, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ πρωτεργάτης τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος εἰς τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν, κυριώτατος ἀγωνιστὴς εἰς τὴν πολυπαθὴ Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν ὑπῆρξεν ὁμολογουμένως ὁ μητροπολίτης Δράμας Χρυσόστομος ὁ Καλαφάτης, τοῦ ὁποίου τὴν ἔθνικὴν δρᾶσιν μαρτυρεῖ ἡ ἐπίμονος ἀπαίτησις τῶν Βουλγάρων, ὑποστηριζομένων ὑπὸ τῶν ἐν Δράμᾳ Ἀγγλων μεταρρυθμιστῶν καὶ τῶν τοπικῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, περὶ ἀπομακρύνσεως αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπαρχίας. Καὶ ὁ μὲν Γερμανὸς ἠτύχησε νὰ ἐπιζήσῃ, διὰ νὰ μᾶς ἀφηγηθῇ ὁ ἴδιος τὰ τῆς δράσεώς του εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του, ὁ Χρυσόστομος ὅμως, ὁ ὁποῖος ἐμαρτύρησεν ἐν Σμύρῃ κατὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν, δὲν εἶχε τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, διὰ τοῦτο τὰ περὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ στοιχεῖα πρέπει νὰ ἀναζητηθῶσιν εἰς τὰς πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον κυρίως ἐκθέσεις του, εἰς ἐπιστολὰς πρὸς διαφόρους, εἰς σύγχρονα πρὸς τὰ γεγονότα δημοσιεύματα καὶ εἰς διάφορα ἄλλα σχετικὰ πρὸς τὴν δρᾶσιν αὐτοῦ ἔγγραφα. Εἶναι ἀληθές ὅτι περὶ τῆς δράσεως τοῦ Χρυσοστόμου ἀρκετὰ ἐγράφησαν, τὰ ὅποια καὶ ἀναφέρει ὁ ἐκδότης τοῦ παρόντος βιβλίου, ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἔξαντλοῦσι τὸ θέμα.

Τὰ στοιχεῖα ταῦτα συνεκέντρωσε μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ὁ ἐκδότης, διὰ νὰ καταστῶσι προσιτὰ εἰς τοὺς ἀσχολουμένους περὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος καὶ εἰς τὸ σημερινὸν φιλομαθὲς κοινόν. Ὡς παρατηρεῖ δὲ ὁ ἴδιος, ἡ συγκέντρωσις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ πλήρης, διότι ἀναμφιβόλως θὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἄγνωστα, ἀποκείμενα εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ

Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἄλλὰ καὶ μόνα τὰ δημοσιεύματα εἶναι ἀρκετά, διὰ νὰ δώσουν εἰκόνα τῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Μητροπόλεως Δράμας καταστάσεως καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἐθνικῆς δράσεως τοῦ ἐνθουσιώδους μητροπολίτου. Ἰδιαιτέρως ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ μαρτυρία αὐτοῦ περὶ ἀσυγκρίτου ὑπεροχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ, ὡς καὶ ἡ γνώμη του περὶ τῆς γλώσσης τῶν σλαβοφώνων, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζει, ὅπως καὶ ὁ Gustav Meyer, ὡς «κράμα ἄμορφον καὶ ἀκατασκευάστον γλώσσης σλαβικῆς καὶ ἑλληνικῆς».

Τῆς ἐκδόσεως τῶν κειμένων ὁ ἐκδότης προτάσσει ἀξιανάγνωστον εἰσαγωγὴν, εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἀνιχνεύει καὶ τονίζει τὰ ἐκ τῆς συγκεντρωθείσης ὕλης προκύπτοντα ἱστορικά διὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα στοιχεῖα. Τὸ ὅλον ἔργον ἀποτελεῖ συμβολὴν ἀξιόλογον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀγῶνος, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλεται ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Μακεδονίας.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Βασιλείου Λαούρδα, Ἡ Μητρόπολις Νευροκοπίου 1900-1907. Ἐκθέσεις τῶν μητροπολιτῶν Νικοδήμου καὶ Θεοδορήτου. Ἐπιμελεῖα—Θεσσαλονίκη 1961. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἰδρυμα μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου ἀρ. 46]. 8ον σ. XXII + 294 μετὰ πινάκων καὶ εἰκόνων.

Εἰς τὰ Μακεδονικά (τόμ. Β' σ. 414 κ.ε.) ἐδημοσιεύθησαν «Ἱστορικὰ πληροφορία», σχετικὰ πρὸς τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα εἰς τὴν περιοχὴν Νευροκοπίου, συγγραφεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου Θεοδορήτου. Αἱ πληροφορίες αὗται προέρχονται ἐκ κώδικος τῆς Μητροπόλεως, ὁ ὁποῖος μετὰ τοῦ ἄλλου ἀρχείου αὐτῆς περιῆλθεν εἰς τὴν Ἐταιρείαν Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀρχεῖον περιλαμβάνει καὶ ἄλλην ὕλην, πολὺτιμον διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος εἰς τὴν ἀπόκεντρον ταύτην περιοχὴν, ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος εἰς τὸν γενικὸν γραμματέα αὐτοῦ Βασίλειον Λαούρδα ἡ ἐπιλογὴ καὶ ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς. Τὴν ἐπιλογὴν ἔκαμεν οὗτος βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ Ἰδρύματος ὑφηγητοῦ Κ. Βαβούσκου.

Τὸ βιβλίον πλὴν τῶν προλόγων καὶ τῆς εἰσαγωγῆς περιλαμβάνει τρία μέρη. Εἰς τὸ Α') δημοσιεύονται αἱ ἐκθέσεις τοῦ μητροπολίτου Νικοδήμου, εἰς τὸ Β') αἱ ἐκθέσεις τοῦ μητροπολίτου Θεοδορήτου καὶ εἰς τὸ Γ') πατριαρχικά ἔγγραφα πρὸς τὸν Νικόδημον. Πλὴν τούτων ὁ ἐκδότης ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ προσθήσῃ καὶ Παράρτημα, εἰς τὸ ὁποῖον περιέλαβε Α') σχετικὰ πρὸς τὰ γεγονότα καὶ τὸ Νευροκόπιον ἐν γένει δημοσιεύματα τῶν τότε ἐφημερίδων, Β') ἀφηγήσεις ἐπιζώντων αὐτοπτῶν μαρτύρων τῶν βουλγαρικῶν ὁμοτήτων εἰς τὸ Ζίρνοβον, τὰς ὁποίας περισυνέλεξεν ὁ ἴδιος